

**Методичні вказівки
до виконання лабораторних робіт з дисципліни
«Системи виробництва і розподілу
енергоносіїв промислових підприємств»
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 144 – «Теплоенергетика»**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

**Методичні вказівки
до виконання лабораторних робіт з дисципліни
«Системи виробництва і розподілу
енергоносіїв промислових підприємств»
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 144 – «Теплоенергетика»**

Вінниця
ВНТУ
2018

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (протокол № 9 від 30.05.2018 р.)

Рецензенти:

С. Й. Ткаченко, доктор технічних наук, професор

І. А. Пономарчук, кандидат технічних наук, доцент

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Системи виробництва і розподілу енергоносіїв промислових підприємств» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 144 – «Теплоенергетика» / Уклад. Н. Д. Степанова. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 38 с.

У методичних вказівках розглянуто питання виконання студентами-теплоенергетиками лабораторних робіт з дисципліни «Системи виробництва і розподілу енергоносіїв промислових підприємств», наведено правила виконання і оформлення звіту, контрольні запитання до захисту лабораторних робіт, а також необхідний довідковий матеріал.

ЗМІСТ

Передмова	4
1 Порівняння ефективності роздільної та комбінованої системи енергопостачання	5
2 Визначення оптимального відбору пари з турбіни для підігріву палива на ТЕЦ.....	8
3 Визначення показників роботи котельні в разі застосування детандер-генераторних агрегатів.....	11
4 Дослідження роботи турбоустановки ПТ-12-35/5	16
5 Дослідження показників роботи оборотної системи водопостачання промислового підприємства при змінних режимних та схемних параметрах	18
6 Розрахунок системи газопостачання промислового підприємства	27
Література	36
Додаток А	37

ПЕРЕДМОВА

Лабораторний курс з дисципліни «Системи виробництва і розподілу енергоносіїв промислових підприємств» є невід'ємною важливою частиною аудиторного комплексу занять, що призначений для вирішення таких основних завдань:

- вивчення основних показників роботи систем виробництва і розподілу енергоносіїв;
- набуття практичних навичок в галузі проектування систем розподілу енергоносіїв;
- вивчення й набуття навичок практичного застосування існуючих програм для проектування та дослідження систем виробництва і розподілу енергоносіїв.

Отримані знання й досвід є базою для наступного виконання курсових проектів та робіт, бакалаврської роботи, дипломних проектів та робіт. У цілому, виконання й освоєння лабораторного курсу дозволить студентам глибше освоїти й закріпити теоретичні положення дисципліни «Системи виробництва і розподілу енергоносіїв промислових підприємств», одержати навички їхнього практичного використання на рівні вимог сучасного теплоенергетичного комплексу у подальшій самостійній роботі.

При підготовці до лабораторних робіт студенти вивчають методичні вказівки до їх виконання, рекомендовану літературу, а також виконують підготовчу роботу відповідно до теми завдання. Завдання до лабораторних робіт виконуються за варіантами, попередньо виданими викладачем.

При підготовці до виконання лабораторних робіт необхідно дати повні відповіді на наведені контрольні запитання. Глибоке вивчення теоретичного матеріалу допоможе студентам успішно виконати роботу.

Опис звіту з кожної лабораторної роботи складається з чотирьох частин:

- мета роботи;
- загальні відомості з теми, схеми систем виробництва або розподілу енергоносіїв;
- порядок виконання, реєстрація результатів досліджень;
- обробка результатів, висновки.

Лабораторна робота № 1

ПОРІВНЯННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗДІЛЬНОЇ ТА КОМБІНОВАНОЇ СИСТЕМИ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ

Мета роботи: за річними зведеними затратами порівняти варіанти комбінованої та роздільної схем енергопостачання промислових підприємств, виявити оптимальну схему енергопостачання.

Порядок виконання та звітування

Перед початком роботи опрацювати теоретичний матеріал із заданої теми, зобразити схеми комбінованої та роздільної систем енергопостачання.

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом потрібно виписати початкові дані, що наведені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Початкові дані для порівняння роздільної та комбінованої системи енергопостачання

Варіант	T ₁	T ₂	DN	P _п	P _к	t _п	t _в	ЕК	ЕМ	Q ₀	N	P ₀
1	4550	4200	64	3,5	3,5	430	100	0,78	0,95	100	50	0,8
2	4450	4300	127	3,5	3,7	440	102	0,79	0,96	150	100	0,8
3	4300	3800	191	3,5	3,6	450	104	0,8	0,95	200	150	0,8
4	4350	3750	254	5	3,8	490	100	0,81	0,96	250	200	0,8
5	4200	3800	318	5	4	500	110	0,82	0,95	300	250	0,8
6	4500	3500	381	5	3,9	510	120	0,83	0,96	350	300	0,8
7	4400	3600	445	9	4,2	520	150	0,84	0,95	400	350	0,8
8	4450	3550	508	9	4,1	525	160	0,78	0,96	350	400	0,8
9	4100	3900	165	9	4,5	530	170	0,79	0,95	150	130	0,8
10	4200	4150	305	13	4,8	535	245	0,8	0,96	200	240	0,8
11	4300	3900	356	13	4,3	540	248	0,81	0,95	300	280	0,8
12	4250	3750	216	13	4,3	545	250	0,82	0,96	250	170	0,8
13	4350	3900	127	24	4,2	540	263	0,83	0,95	100	100	0,8
14	4400	3850	406	24	4,9	545	264	0,84	0,96	120	320	0,8
15	4100	3700	470	24	5	550	265	0,78	0,95	400	370	0,8
16	4000	3850	140	3,5	4	435	101	0,78	0,96	200	110	0,8
17	4050	3900	178	3,5	4,2	445	103	0,79	0,95	180	140	0,8
18	4150	3650	305	9	4,4	520	155	0,8	0,96	320	240	0,8
19	4600	3400	368	9	4,6	525	165	0,81	0,95	350	290	0,8
20	4550	3300	406	13	3,8	540	246	0,82	0,96	380	320	0,8
21	4450	3600	280	13	3,6	545	249	0,83	0,95	280	220	0,8
22	4500	3500	330	24	4,8	545	266	0,84	0,96	370	260	0,8
23	4400	3800	356	5	4,6	495	115	0,78	0,95	340	280	0,8
24	4050	3950	165	3,5	4,4	435	102	0,86	0,96	160	120	0,8
25	4200	4000	271	9	4,0	530	160	0,87	0,95	250	200	0,8

Позначення у табл. 1.1:

T_1, T_2 – час роботи системи у опалювальний і міжопалювальний періоди, відповідно, год;

P_p, t_p – тиск та температура пари, що надходить на турбіну, МПа, °С;

P_k – тиск пари на виході із турбіни, кПа;

t_v – температура води, °С;

Q_0, N – теплова та електрична потужності системи, відповідно, МВт.

Ввести початкові дані відповідно до виданого варіанта у розрахункову програму, загальний вигляд робочого вікна програми наведений на рис. 1.1.

За результатами розрахунків потрібно побудувати графіки залежностей $B_2 = f(P)$; $B_1 = f(P)$; $\Delta B = f(P)$. Оформити їх у звіт з лабораторної роботи.

Провести дослідження зміни економії палива від зміни величини електричної потужності: змінити електричну потужність в рамках $N_e = N$, $N_e = 0,75 \cdot N$, $N_e = 0,5 \cdot N$. Визначити для кожного із випадків максимальну економію палива і побудувати графік залежності $\Delta B = f(Q^*)$, де $Q^* = Q_0 / N_e$. Графік навести у звіті.

Результати розрахунків, а саме річні витрати умовного палива для роздільної системи енергопостачання (BGRT, BGRE, BRZ) і зведені в таблицю 1 розрахункової програми для лабораторної роботи, оформити у звіті.

Контрольні запитання

1. За рахунок чого відбувається економія палива при роботі теплофікаційних турбін порівняно з конденсаційними?
2. Як визначається ККД з виробки електричної та теплової енергії на ТЕЦ?
3. Як залежить внутрішній ККД з виробки електроенергії на ТЕЦ від частки відбору пари?
4. Які затрати на ТЕЦ найбільші?
5. Як залежать показники роботи ТЕЦ від вартості палива?
6. Чому витрата палива в комбінованих системах енергопостачання менша, ніж в системах роздільного енергопостачання?

Microsoft Excel - Порівняння роздільної та комбінованої систем енергопостачання

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервіс Данні Окно Справка Nitro Pro 8

95% Arial Cyr 10 Ж К Ц

Импорт файла в формате ODF Экспорт файла ODF

N7 fx

Порівняння ефективності роздільної та комбінованої системи енергопостачання

Всі початкові дані для розрахунків вводяться в клітинки, що помічені зеленим кольором (червоні літери).
Результати розрахунків виводяться в клітинки, що виділені жовтим кольором.

Введіть значення теплової Q_0 , МВт і електричної N , МВт потужності системи.

T_1	T_2	DN	H_0	QB	HR	HK	EK	EM	Q_0	N
4500	3500	127	3480	980	1180	2300	0,81	0,96	200	100

DH	D_0	QP_0	BE_0	BT_0	BTS	BES	BRS
2500	88,27684	220,6921	8,369059	8,427085	136518,8	135578,8	272097,5

Q_1	BT_1	BST_1	BSE_1	$BGRT$	$BGRE$	BRZ
50	2,106771	26545,32	105450,1	163064,1	241028,9	404093

Річні витрати умовного палива для роздільної схеми енергопостачання, т/рік:

для виробництва електроенергії	BGRT	163064,1
для виробництва теплоти	BGRE	241028,9
сумарні	BRZ	404093

таблиця 1

P_0	j	P	D_1	D_2	B_1	B_2	DB
0,8	1	1	91,39467	22,84867	137838,5	8,147834	163591,7
	2	1,2	91,29462	22,82365	137820,7	8,147582	163612,7
	3	1,4	91,3275	22,83187	137826,6	8,147665	163605,8
	4	1,6	91,45786	22,86446	137849,8	8,147993	163578,5
	5	1,8	91,66338	22,91584	137886,5	8,148512	163535,3
	6	2	91,92917	22,98229	137934	8,149185	163479,2
	7	2,2	92,24486	23,06121	137990,8	8,149987	163412,4
	8	2,4	92,60296	23,15074	138055,4	8,1509	163336,2
	9	2,6	92,99793	23,24948	138127,1	8,151911	163251,8
	10	2,8	93,42557	23,35639	138205,1	8,153011	163159,9

Позначення в таблиці 1: P - тиск у відборі турбіни, бар;
 D_1 , D_2 - витрата пари на турбіну в опалювальний і міжопалювальний періода, кг/с;
 B_1 , B_2 - річні витрат умовного палива, т/рік;
 DB - річна економія умовного палива в порівнянні з роздільною схемою енергопостачання, т/рік.

Проаналізуйте результати розрахунків, побудуйте залежності вказаних величин від тиску пари у відборі турбіни. Визначте оптимальний тиск у відборі.
Зробіть висновки по роботі.
Для побудови графіків використовуйте робоче поле на вкладці "Побудова графіків"

Лабораторна робота / побудова графіків / текст програми /

Готово

Рисунок 1.1 – Загальний вигляд робочого вікна програми

ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ВІДБОРУ ПАРИ З ТУРБІНИ ДЛЯ ПІДГРІВУ ПАЛИВА НА ТЕЦ

Мета роботи: виявити річну економію палива при його підігріванні з різних регенеративних відборів турбіни, а також оптимальну температуру підігріву.

Порядок виконання та звітування

Перед початком роботи опрацювати теоретичний матеріал із заданої теми, зобразити схему підігріву палива з відборів турбіни (рис. 2.1) у звіті.

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом потрібно виписати початкові дані, що наведені в табл. 2.1.

Ввести початкові дані відповідно до виданого варіанта у розрахункову програму, загальний вигляд робочого вікна програми наведений на рис. 2.2.

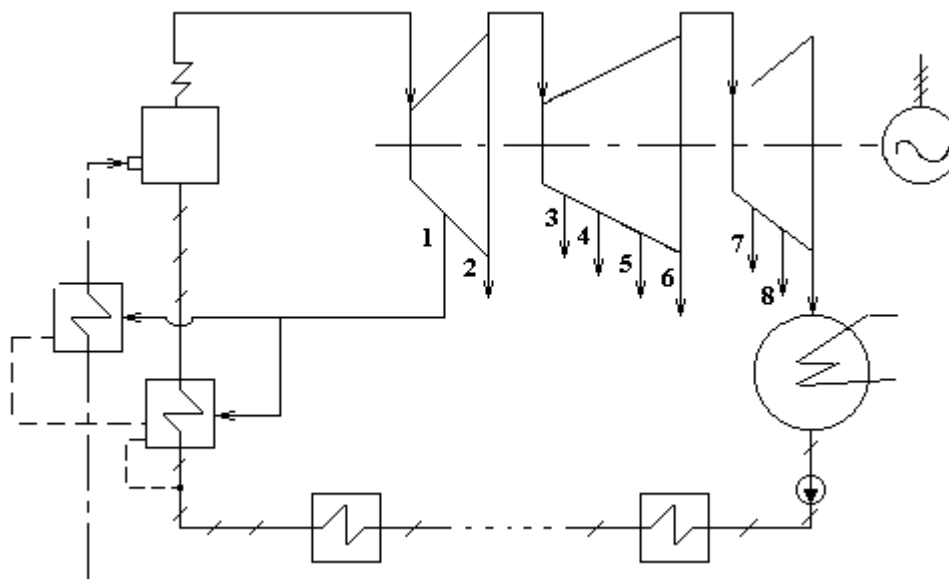

Рисунок 2.1 – Схема підігріву палива з відборів турбіни

За початковими даними провести дослідження із визначення оптимального відбору з турбіни для підігріву палива. За результатами розрахунку побудувати графіки залежностей $DB = f(T)$, $B1 = f(T)$, $E1 = f(T)$, $DE = f(T)$. Визначити оптимальний відбір пари для підігріву палива.

Отримані графіки і висновки до роботи занести у звіт.

Таблиця 2. 1– Початкові дані для визначення оптимального відбору пари

Варіант	В, кг/с	С, кДж/(кг·К)	QR, МДж/кг	Е	S, год	T ₀ , °C	RT, °C
1	0,5	2	39,77	0,85	7400	60	15
2	1	2,05	40,03	0,87	7500	50	10
3	1,5	2,1	40,40	0,89	7600	55	15
4	2	2	40,82	0,91	7800	65	20
5	2,5	2,05	41,25	0,86	7700	50	15
6	4	2,1	39,9	0,88	8000	55	10
7	6	2,03	40,1	0,9	8100	60	20
8	8	2,08	40,6	0,89	8200	65	25
9	3	2	40,9	0,87	8000	60	15
10	5	2,05	41,25	0,85	7800	55	20
11	7	2,1	40,82	0,91	7700	65	25
12	3,5	2,02	40,40	0,88	7600	50	10
13	4,5	2,04	40,03	0,86	7400	55	15
14	5,5	2,06	39,77	0,9	7500	60	20
15	6,5	2,08	39,86	0,85	8000	65	25
16	3	2,1	40,1	0,87	7900	55	10
17	2,5	2,05	40,50	0,89	7600	50	15
18	4	2,07	39,78	0,91	7400	60	20
19	4,5	2,09	40,06	0,86	7500	65	10
20	8	2,01	40,45	0,88	7700	60	15
21	6	2,03	40,85	0,9	7800	55	20
22	5,5	2,02	41,3	0,89	7600	50	15
23	3,5	2,04	40,8	0,87	7400	60	10
24	2,2	2,1	39,84	0,915	8200	50	20
25	2,8	2,05	40,05	0,905	8000	55	25

Контрольні запитання

1. Що розуміють під коефіцієнтом цінності теплоти у відборах?
2. Як залежать коефіцієнти цінності теплоти від коефіцієнтів недовиробки?
3. Що зумовлює економію палива при підігріванні його парою з відборів турбіни ?
4. Чому не вигідно підігрівати паливо парою з відборів великого тиску ?

Microsoft Excel - ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ВІДБОРУ ПАРИ З ТУРБИНИ ДЛЯ ПІДГРІВУ ПАЛИВА НА ТЕЦ

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервіс Даньні Окно Справка Nitro Pro 8

90% Arial Cyr 10 Ж К Ч

S40

Визначення оптимального відбору пари з турбіни для підігріву палива на ТЕЦ

Схема підігріву палива з відборів турбіни

Всі початкові дані для розрахунків вводяться в клітинки, що помічені зеленим кольором (червоні літери).
Результати розрахунків виводяться в клітинки, що виділені жовтим кольором.

Введіть витрату палива на котел **V**, кг/с або м³/с; теплоємність палива **C**, кДж/(кгК) або кДж/(м³К); теплоту згорання палива **QR**, МДж/кг або МДж/м³; ККД котла **E**; річний термін роботи котла **S**, год; величину недогріву палива **RT**, °C; початкову температуру насичення пари в першому відборі **T0**, °C.

V, кг/с	C, кДж/кг*К	QR, МДж/кг	E	S, год	T0, °C	RT, °C	γ	BO
2,5	2,1	41,4	0,89	7400	80	40	0,909	3,532

таблица 1

J	T, °C	DB, т/рік	B1, кг/с	E1	DE
1	75	118,864	3,52796	0,89113	0,00113
2	90	152,676	3,52669	0,89145	0,00145
3	105	176,210	3,52581	0,89167	0,00167
4	120	189,467	3,52531	0,89180	0,00180
5	135	192,445	3,52520	0,89182	0,00182
6	150	185,145	3,52547	0,89175	0,00175
7	165	167,568	3,52613	0,89159	0,00159
8	180	139,712	3,52718	0,89132	0,00132
9	195	101,579	3,52861	0,89096	0,00096
10	210	53,167	3,53043	0,89050	0,00050

Позначення в таблиці 1: **T** - температура насичення у відборі, °C; **DB** - річна економія умовного палива, т/рік; **B1** - витрата умовного палива, кг/с; **E1** - нове значення ККД котла; **DE** - приріст ККД котла.

Проаналізуйте результати розрахунків, побудуйте залежності вказаних величин від температури у відборі T, визначте оптимальний відбір для підігріву палива, а також тиск пари в цьому відборі.
Зробіть загальні висновки по роботі.

лабораторна робота / побудова графіків / текст програми

Готово

Рисунок 2.2 - Загальний вигляд робочого вікна програми

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ КОТЕЛЬНІ В РАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕТАНДЕР-ГЕНЕРАТОРНИХ АГРЕГАТІВ

Мета роботи: дослідити показники роботи детандер-генераторної установки у тепловій схемі котельні залежно від зміни температурних параметрів

Порядок виконання та звітування

Перед початком роботи опрацювати теоретичний матеріал із заданої теми, зобразити схему котельні з детандер-генераторним агрегатом (ДГА) (рис. 3.1).

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом потрібно виписати початкові дані, що наведені в табл. 3.1.

Ввести початкові дані відповідно до виданого варіанта у розрахункову програму, загальний вигляд робочого вікна програми наведений на рис. 3.2. Результати розрахунків (див. рис. 3.3) занести у звіт.

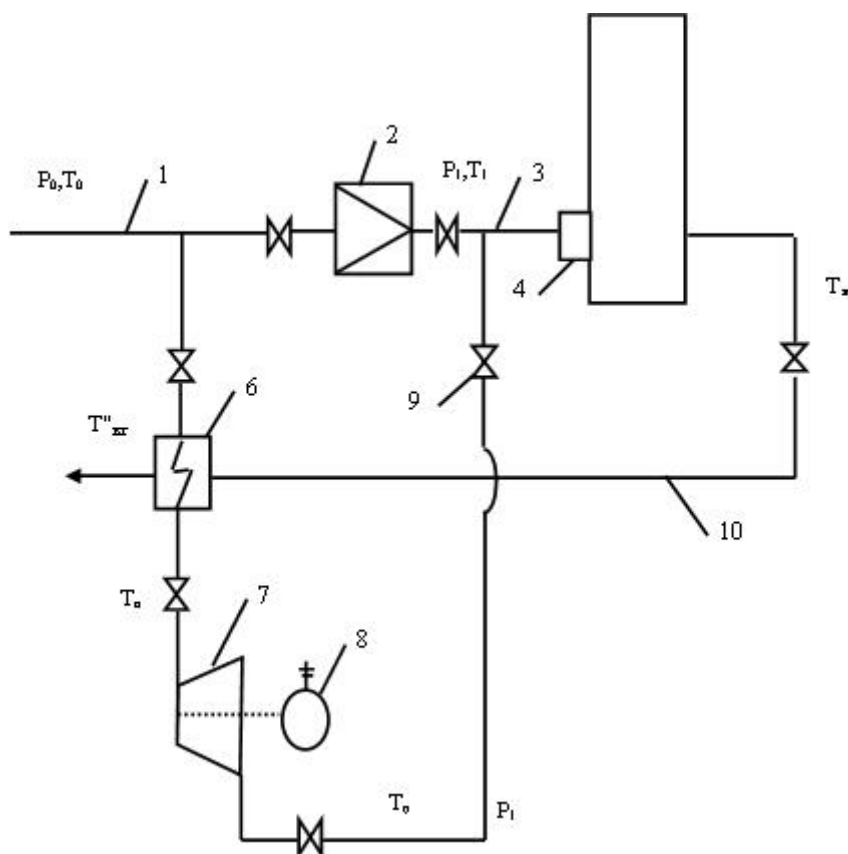

Рисунок 3.1 – Принципова схема котельні з ДГА. 1 – газова магістраль до ГРП; 2 – дросельний пристрій; 3 – газова магістраль від ГРП; 4 – палик; 5 – котел; 6 – газовий підігрівник; 7 – детандер; 8 – електрогенератор; 9 – запірна арматура; 10 – відхідні гази з котла

Microsoft Excel - Визначення показників роботи котельні в разі застосування детандер-генераторних агрегатів

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервіс Данніе Окно Справка Nitro Pro 8

Q5

А В С D E F G H I J K

Визначення показників роботи котельні в разі застосування детандер-генераторних агрегатів

Всі початкові дані для розрахунків вводяться в клітинки, що помічені зеленим кольором (червоні літери)

Результати розрахунків виводяться в клітинки, що помічені жовтим кольором

Введіть потужність котельні Q_k , МВт; ККД котлів η_k ; теплоту згорання палива Q_g , МДж/м³; значення теоретичного об'єму продуктів згорання V м³/м³; коефіцієнт зайвни повітря у відхідних газах α ; температуру відхідних газів T_v , К. Введіть тиск газу перед ГРП P_0 , бар і після ГРП P_1 бар; температуру газу перед ГРП T_0 , К; ККД детандера η_d ; Електромеханічний ККД η_m .

ККД котлів	η_k	0,91
Теплота згорання палива	Q_g , Мдж/м ³	33,4
Теоретичний об'єм продуктів згорання	V , м ³ /м ³	10,6
Коефіцієнт зайвни повітря у відхідних газах	α	1,3
Температура відхідних газів	$t_{вг}$, °С	135
Тиск газу перед ГРП	P_0 , бар	8
Тиск газу після ГРП	P_1 , бар	1,25
Температура газу перед ГРП в літній період	$t_{гг}$, °С	20
ККД детандера	η_d	0,81
Електромеханічний ККД	η_m	0,96
Витрата палива	$V_{пг}$, м ³ /с	1
Теплоємність палива	C_p , кДж/(кг*К)	1,76
Температура в котельному цеху	t_k , °С	25
Теплоємність відхідних газів	$C_{вг}$, кДж/(кг*К)	1,15
Температура газу перед ГРП в зимовий період	$t_{гг}$, °С	5
Температура паливного газу на виході з підігрівника	$T_{п0}$, К	373

Рисунок 3.2 – Загальний вигляд робочого вікна програми із початковими даними

Провести дослідження та побудувати графіки і проаналізувати результати впливу температури газу за підігрівником t_p на величини електричної потужності $N_{ед}$, ККД котлів η'_k , підвищення ККД котлів за рахунок збільшення теплоти, яка вноситься в топку газом після детандера $\Delta\eta_p$, підвищення ККД котлів за рахунок зменшення температури відхідних газів $\Delta\eta_{вг}$, економії палива ΔB . Крім того, проаналізувати вплив температури газу перед ГРП T_0 на величини η'_k , $\Delta\eta_p$, $\Delta\eta_{вг}$, ΔB при сталій $N_{ед}$. Аналіз результатів досліджень та графіки вищенаведених залежностей занести у звіт.

Таблиця 3.1 – Початкові дані для проведення роботи

<i>Варіант</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
η_k	0,89	0,9	0,91	0,92	0,89	0,9	0,91	0,92	0,9	0,89
$Q_r, \text{МДж/м}^3$	33,5	34	33,8	34,2	33,7	34,4	33,9	34,6	33,6	35
$V, \text{м}^3/\text{м}^3$	10	10,8	10,2	11	10,4	10,7	10,1	10,5	10,9	10,3
α	1,2	1,35	1,4	1,25	1,3	1,2	1,4	1,35	1,25	1,2
$t_{вг}, ^\circ\text{C}$	120	130	125	135	145	120	140	125	130	120
$P_0, \text{бар}$	3	5	8	4	6	4,5	7	5,5	3,5	6,5
$P_1, \text{бар}$	1,3	1,35	1,25	1,2	1,35	1,25	1,3	1,2	1,35	1,3
$t_{пг}^1, ^\circ\text{C}$	20	21	19	20	21	19	20	21	19	21
η_d	0,8	0,81	0,8	0,82	0,8	0,81	0,8	0,82	0,8	0,82
η_m	0,95	0,96	0,95	0,96	0,95	0,96	0,96	0,95	0,96	0,95
$V_{пг}, \text{м}^3/\text{с}$	1,5	0,5	2	1	1,3	0,8	1,6	0,9	1,1	1,4
$C_{пг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,75	1,76	1,74	1,76	1,74	1,76	1,75	1,76	1,75	1,74
$t_k, ^\circ\text{C}$	23	25	24	25	23	25	24	23	25	24
$C_{вг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,1	1,12	1,11	1,15	1,2	1,1	1,17	1,11	1,12	1,1
$t_{пг}^3, ^\circ\text{C}$	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
$T_{п0}, \text{К}$	353	363	373	363	353	373	370	358	368	363

Продовження табл. 3.1

<i>Варіант</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>
η_k	0,91	0,89	0,9	0,91	0,92	0,89	0,9	0,91	0,92	0,9
$Q_r, \text{МДж/м}^3$	33,4	31,0	37,9	37,6	35,5	35,9	37,3	32,6	32,0	33,2
$V, \text{м}^3/\text{м}^3$	10,6	10,2	10,6	10,8	10,4	11	10,3	10,9	10,2	10,1
α	1,3	1,2	1,35	1,4	1,25	1,3	1,2	1,4	1,35	1,25
$t_{вг}, ^\circ\text{C}$	135	125	135	120	130	140	125	145	120	135
$P_0, \text{бар}$	8	4,5	5,5	6,5	3,5	7,5	4,0	6	5,0	3,0
$P_1, \text{бар}$	1,25	1,32	1,30	1,28	1,25	1,30	1,27	1,32	1,25	1,30
$t_{пг}^1, ^\circ\text{C}$	20	21	19	20	21	19	20	21	19	20
η_d	0,81	0,8	0,81	0,8	0,82	0,8	0,81	0,8	0,82	0,8
η_m	0,96	0,95	0,96	0,95	0,96	0,95	0,96	0,96	0,95	0,96
$V_{пг}, \text{м}^3/\text{с}$	1	0,95	0,85	1,15	1,6	1,25	1,65	1,35	0,65	1,4
$C_{пг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,76	1,75	1,76	1,74	1,76	1,74	1,76	1,75	1,76	1,74
$t_k, ^\circ\text{C}$	25	22	20	21	24	20	24	22	20	19
$C_{вг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,15	1,18	1,12	1,13	1,14	1,18	1,16	1,12	1,17	1,13
$t_{пг}^3, ^\circ\text{C}$	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
$T_{п0}, \text{К}$	375	355	365	371	368	354	377	379	352	364

Продовження табл. 3.1

Варіант	21	22	23	24	25
η_k	0,89	0,91	0,91	0,92	0,89
$Q_r, \text{МДж/м}^3$	35,1	36,2	36,8	37,0	36,4
$V, \text{м}^3/\text{м}^3$	10,8	10,4	11	10,2	10,6
α	1,2	1,3	1,4	1,25	1,3
$t_{вг}, ^\circ\text{C}$	122	132	142	138	148
$P_0, \text{бар}$	7,5	6	5	4,5	6,5
$P_1, \text{бар}$	1,32	1,26	1,28	1,31	1,30
$t_{пг}^1, ^\circ\text{C}$	20	19	21	20	19
η_d	0,82	0,80	0,82	0,81	0,8
η_m	0,96	0,95	0,96	0,95	0,96
$V_{пг}, \text{м}^3/\text{с}$	0,65	0,95	0,75	0,85	1,05
$C_{пг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,75	1,74	1,76	1,75	1,74
$t_k, ^\circ\text{C}$	18	19	20	22	21
$C_{вг}, \text{кДж}/(\text{кг}\cdot\text{К})$	1,12	1,18	1,14	1,17	1,16
$t_{пг}^3, ^\circ\text{C}$	5	5	5	5	5
$T_{п0}, \text{К}$	368	365	370	361	358

Контрольні запитання

1. Поясніть, як зміниться електрична потужність детандера в разі зменшення температури газу перед ГРП.
2. Поясніть, як зміниться витрата палива в котлі, якщо температура газу після детандера залишається незмінною, а температура газу за ГРП зменшується.
3. Поясніть, як буде впливати зменшення температури відхідних газів на потужність детандера.
4. Поясніть, як буде впливати збільшення тиску газу за ГРП на потужність детандера.
5. Поясніть, як буде впливати збільшення коефіцієнта надлишку повітря у відхідних газах на потужність детандера.

Microsoft Excel - Визначення показників роботи котельні в разі застосування детандер-генераторних агрегатів

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервіс Даньє Окно Справка Nitro Pro 8

051

А В С D E F G H I J K

25 **Таблиця 1 Розрахунки впливу температури газу перед детандером на показники роботи котельні з ДГА**

26

j	$t_n, ^\circ\text{C}$	$N_{ед}, \text{МВт}$	$\Delta\eta_n$	η'_k	$\Delta\eta_{вр}$	$\Delta B, \text{м}^3/\text{год}$
0	135	0,2036	0,0456	0,9195	0,8996	40,6677
1	115	0,1936	-0,0220	0,9174	0,7663	32,0951
2	95	0,1836	-0,0895	0,9154	0,6331	23,4889
3	75	0,1737	-0,1569	0,9134	0,4998	14,8487
4	65	0,1687	-0,1906	0,9124	0,4331	10,5159
5	55	0,1637	-0,2243	0,9114	0,3665	6,1744

34

Позначення в табл.1 та табл.2: t_n - температура газу за підігрівником (перед детандером); $N_{ед}$ - електрична потужність ДГА; η'_k - ККД котлів з урахуванням $\Delta\eta_n$; $\Delta\eta_n$ - підвищення ККД котлів за рахунок збільшення теплоти, яка вноситься в топку газом після детандера; $\Delta\eta_{вр}$ - підвищення ККД котлів за рахунок зменшення температури відхідних газів; ΔB - економія умовного палива в котельні.

35

36

Проаналізуйте результати розрахунків. Побудуйте залежності вказаних в табл.1 величин від температури газу перед детандером. Зробіть висновки.

37

38

39 **Таблиця 2 Розрахунки впливу температури газу перед ГРП на показники роботи котельні з ДГА**

40

j	$t_0, ^\circ\text{C}$	$N_{ед}, \text{МВт}$	$\Delta\eta_{вр}$	$\Delta\eta_n$	η'_k	$\Delta B, \text{м}^3/\text{год}$
0	-5,0	0,1861	0,6997	-0,0247	0,9167	29,1259
1	5,0	0,1861	0,6331	-0,0726	0,9156	24,2133
2	15,0	0,1861	0,5664	-0,1205	0,9145	19,2904
3	25,0	0,1861	0,4998	-0,1683	0,9133	14,3571
4	35,0	0,1861	0,4331	-0,2161	0,9122	9,4134
5	45,0	0,1861	0,3665	-0,2638	0,9110	4,4593

48

Проаналізуйте результати розрахунків. Побудуйте залежності вказаних в табл.2 величин від температури газу T_0, K перед ГРП. Зробіть загальні висновки за результатами лабораторної роботи.

49

50

51 **Для побудови графіків використовуйте робоче поле на вкладці "Побудова графіків"**

52

53

Лабораторна робота / Побудова графіків / Текст програми /

Готово

Рисунок 3.3 – Загальний вигляд робочого вікна програми з результатами розрахунку

Лабораторна робота № 4

ДОСЛІДЖЕННЯ РОБОТИ ТУРБОУСТАНОВКИ ПТ-12-35/5

Мета роботи: дослідити показники роботи турбоустановки ПТ-12-35/15 залежно від співвідношення потужностей промислових споживачів і потужності парогенератора

Порядок виконання та звітування

Перед початком роботи опрацювати теоретичний матеріал із заданої теми, зобразити теплову схему із турбоустановкою ПТ-12-35/5.

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом потрібно виписати початкові дані, що наведені в табл. 4.1.

Ввести початкові дані відповідно до виданого варіанта у розрахункову програму, загальний вигляд робочого вікна програми наведений на рис. 4.1. Результати розрахунків занести у звіт.

Таблиця 4.1 – Початкові дані для дослідження турбоустановки

Варіант	Q_{po}	Q_{to}	ΔV	ЕК
1	20	10	0,03	0,9
2	18	12	0,028	0,91
3	22	18	0,025	0,89
4	19	11	0,027	0,905
5	23	7	0,026	0,895
7	21	9	0,03	0,915
8	17	13	0,025	0,885
9	24	6	0,027	0,92
10	16	14	0,028	0,905
11	25	5	0,026	0,895
12	15	15	0,03	0,915
13	20	13	0,028	0,885
14	18	15	0,025	0,92
15	22	11	0,027	0,9
16	19	14	0,026	0,91
17	23	10	0,03	0,89
18	21	12	0,028	0,905
19	17	16	0,025	0,895
20	24	9	0,027	0,915
21	16	17	0,026	0,885
22	25	8	0,03	0,92
23	15	18	0,028	0,905
24	24	10	0,025	0,915
25	22	12	0,027	0,895

Microsoft Excel - Турбоустановка_ПТ12_35

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервис Данные Окно Справка Nitro Pro 8 Введите вопрос

Импорт файла в формате ODF Экспорт файла ODF

K40

Лабораторна робота
Дослідження роботи турбоустановки
ПТ-12-35/5

Всі початкові дані для розрахунків вводяться в клітинки, що помічені зеленим кольором (червоні літери).
Результати розрахунків виводяться в клітинки, що виділені жовтим кольором.

Введіть потужності : промислових споживачів Q_p МВт; Системи теплофікації Q_t МВт; Частки власних потреб AV ; ККД парогенератора EK

Потужність промислових споживачів Q_p , МВт	20
Потужність системи теплофікації Q_t , МВт	10
Частка власних потреб AV	0,03
ККД парогенератора EK	0,9

Таблиця 1.1 - Розрахункові дані показників роботи турбоустановки

j	Q_p	Q_t	DPG	QK	BU	ET
1	18000	12000	70,23336	57,67134	7,873221	0,655438
2	16000	14000	69,56998	57,12662	7,798856	0,661688
3	14000	16000	68,9066	56,58189	7,724491	0,668058
4	12000	18000	68,24323	56,03717	7,650125	0,674552
5	10000	20000	67,57985	55,49244	7,57576	0,681174
6	8000	22000	66,91647	54,94772	7,501395	0,687927
7	6000	24000	66,2531	54,40299	7,42703	0,694815
8	4000	26000	65,58972	53,85827	7,352665	0,701842
9	2000	28000	64,92634	53,31354	7,2783	0,709013
10	0	30000	64,26297	52,76882	7,203934	0,716332

Позначення в таблиці 1.1:
 Q_p і Q_t - потужність промислового і теплофікаційних відборів, МВт;
 DPG - паровидатність парогенератора, МВт;
 QK - теплова потужність парогенератора, МВт;
 BU - витрата умовного палива, т/год;
 ET - ККД турбоустановки.

Проаналізуйте результати розрахунків,
побудуйте залежності зазначених величин від співвідношення Q_p/Q_k

Зробіть висновки по роботі.

Для побудови графіків використовуйте робоче поле на вкладці "Побудова графіків"

Лабораторна робота / побудова графіків / Текст програми

Рисунок 4.1 – Загальний вигляд робочого вікна програми

Лабораторна робота № 5

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ОБОРОТНОЇ СИСТЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ЗМІННИХ РЕЖИМНИХ ТА СХЕМНИХ ПАРАМЕТРАХ

Мета роботи: дослідити зміну основних техніко-економічних показників роботи системи водопостачання промислового підприємства при зміні навантажень, схемних та режимних параметрів.

Порядок виконання та звітування

Узагальнена схема системи водопостачання промислового підприємства показана на рис. 5.1. При складанні конкретної схеми залежно від початкових даних студент відкидає зайві елементи обладнання та трубопроводи.

Завдання реалізується на ПЕОМ за допомогою оригінальної програми. Загальний вигляд робочого вікна програми наведено на рис 5.2.

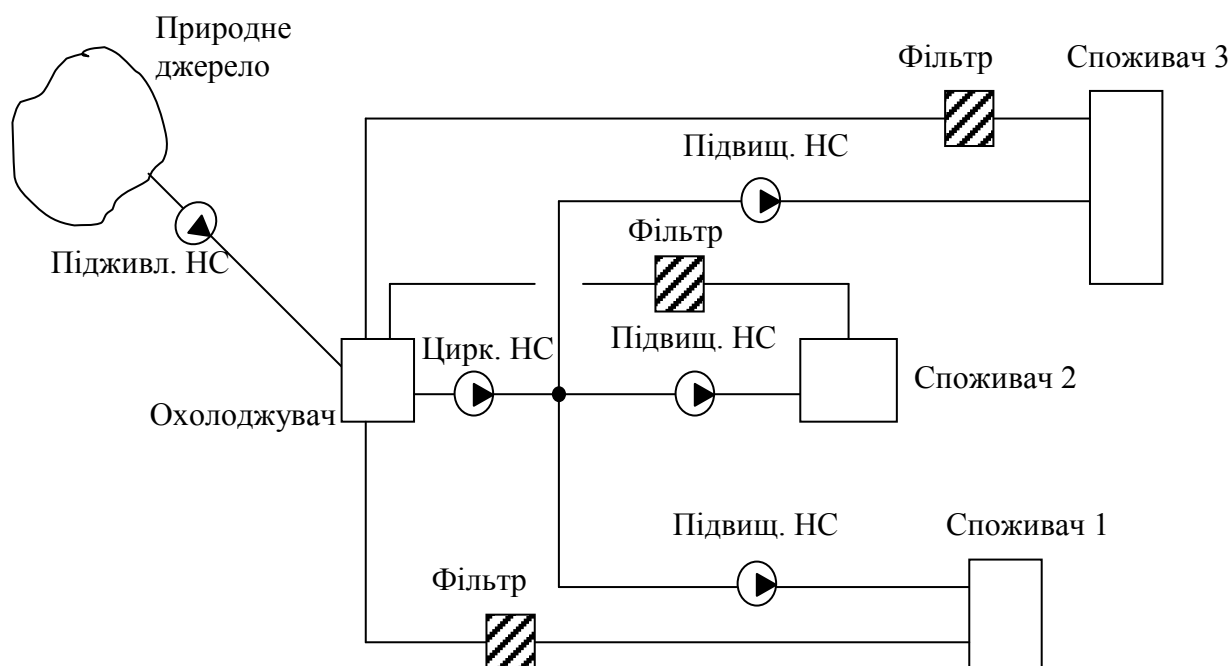
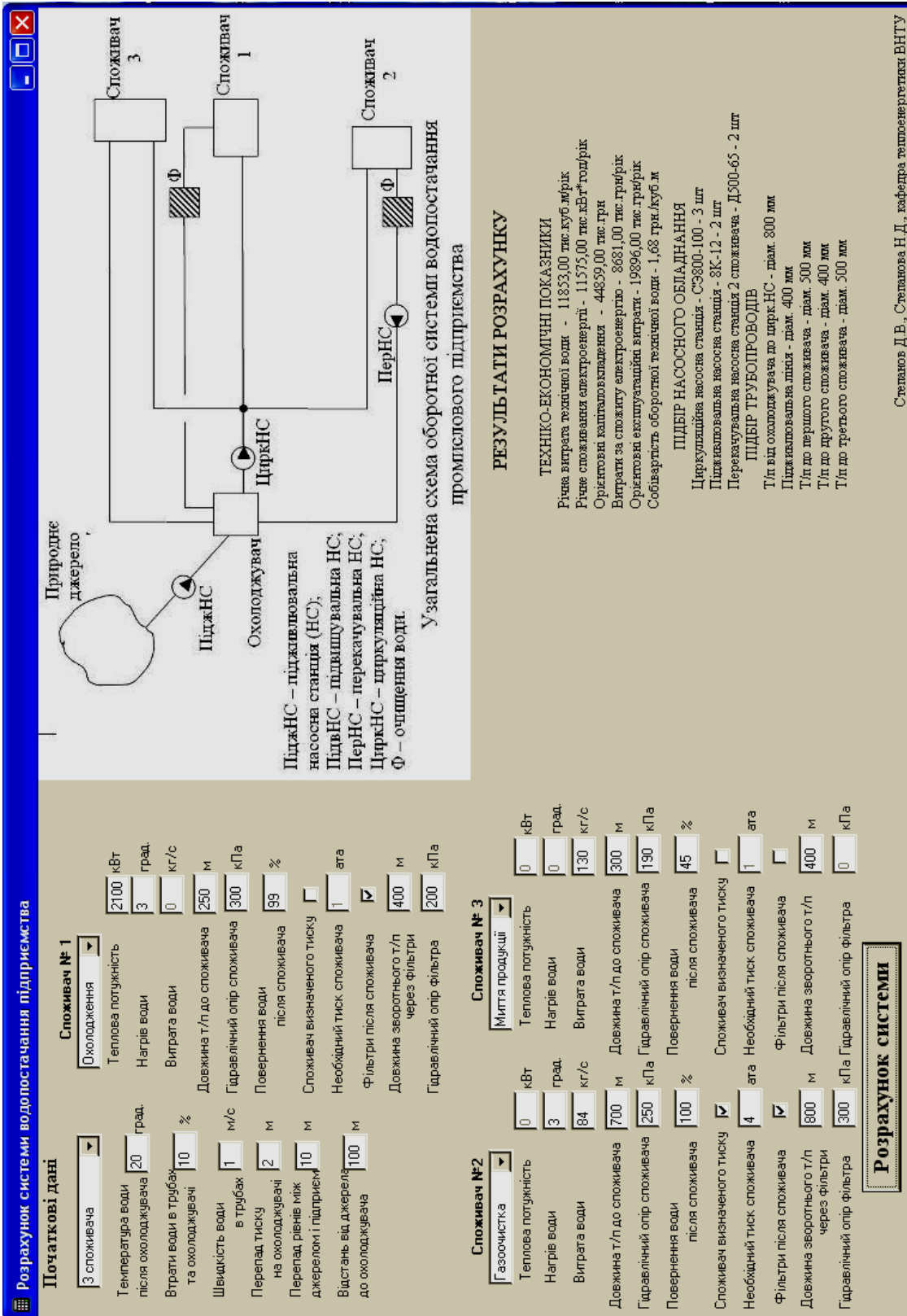

Рисунок 5.1 – Узагальнена схема оборотної системи водопостачання промислового підприємства

Степанов Д.В., Стелякова Н.Д., кафедра теплоенергетики ВНТУ

Рисунок 5.2 – Загальний вигляд робочого вікна програми

Під час домашньої підготовки до лабораторної роботи необхідно вивчити питання побудови та розрахунку гідравлічної схеми системи водопостачання і відповісти на контрольні запитання.

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом необхідно виписати початкові дані.

Початковими даними до розрахунку є : кількість споживачів технічної води; вид кожного споживача (охолодження агрегатів, газоочищення, випарувальне охолодження, миття продукції); характеристики кожного споживача залежно від його виду (витрата технічної води, теплова потужність, нагрів технічної води); гідравлічний опір кожного споживача та фільтра для води після споживача (за необхідності); довжина подавального та зворотного трубопроводу для кожного споживача; необхідний тиск технічної води для кожного споживача (за наявності таких вимог); частка повернення технічної води після кожного споживача; втрати технічної води в трубопроводах та охолоджувачі; прийнята швидкість води в трубах (w); перепад тиску ($\Delta H_{\text{ох}}$) на охолоджувачі (сюди враховується підйом води та розбризкування через сопла); відстань ($L_{\text{пд}}$) та перепад рівнів ($\Delta H_{\text{пд}}$) між природним джерелом та охолоджувачем;

За результатами розрахунків потрібно побудувати залежності зміни собівартості технічної води (C) при зміні вищенаведених початкових даних. Аналіз отриманих результатів і графіки необхідно занести у звіт.

Початкові дані для дослідження

Варіант 1

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 2$ МВт; $\Delta t = 7$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = L_{1 \text{ зв}} = 200$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 40$ кПа; повернення води 100 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,1$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 100$ кПа; повернення води 10 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 6$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{СПЗ}} = 20$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 900$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 200$ кПа; повернення води 30 %; опір фільтра 400 кПа.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{ох}})$, $\Delta H_{\text{ох}} = 3,5 \dots 6$ м ($h = 0,5$); $C = f(\Delta P_{\text{сп1}})$, $\Delta P_{\text{сп1}} = 25 \dots 50$ кПа ($h = 5$); $C = f(P_{\text{сп2}})$, $P_{\text{сп2}} = 2,5 \dots 5,5$ ата ($h = 0,5$).

Варіант 2

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 0,8$ МВт; $\Delta t = 3$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 60$ кПа; повернення води 90 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,3$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 200$ кПа; повернення води 30 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 9$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп3}} = 40$ кг/с; $\Delta t_3 = 8$ °С; $L_{3 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 1$ км; $\Delta P_{\text{сп3}} = 400$ кПа; повернення води 80 %; опір фільтра 500 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{\text{пд}})$, $L_{\text{пд}} = 80 \dots 160$ м ($h = 20$); $C = f(Q_{\text{сп1}})$, $Q_{\text{сп1}} = 0,4 \dots 1,4$ МВт ($h = 0,2$); $C = f(\Delta t_3)$, $\Delta t_3 = 6,0 \dots 8,5$ °С ($h = 0,5$).

Варіант 3

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 200$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 200$ кПа; повернення води 90 %; опір фільтра 400 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 52$ кг/с; $\Delta t = 3$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 600$ кПа; повернення води 40 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 4$ ата; опір фільтра 300 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{СПЗ}} = 120$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 100$ кПа; повернення води 10 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{пд}})$, $\Delta H_{\text{пд}} = 6 \dots 10$ м ($h = 1$); $C = f(G_{\text{сп2}})$, $G_{\text{сп2}} = 40 \dots 60$ кг/с ($h = 5$); $C = f(\Delta P_{\text{сп3}})$, $\Delta P_{\text{сп3}} = 100 \dots 180$ кПа ($h = 20$);

Варіант 4

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 0,6$ МВт; $\Delta t_1 = 6$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 200$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 200$ кПа; повернення води 90 %; опір фільтра 400 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 2$ кг/с; $\Delta t = 3$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 200$ кПа; повернення води 70 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 6$ ата; опір фільтра 300 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{СПЗ}} = 10$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 800$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 100$ кПа; повернення води 40 %.

Дослідити: $C = f(w)$, $w = 0,8 \dots 1,2$ м ($h = 0,1$); $C = f(\Delta t_1)$, $\Delta t_1 = 4 \dots 6$ °С ($h = 0,5$); $C = f(G_{\text{СПЗ}})$, $G_{\text{СПЗ}} = 5 \dots 25$ кг/с ($h = 5$).

Варіант 5

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1$ МВт; $\Delta t = 7$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 200$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 200$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 40$ кПа; повернення води 100 %

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,3$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 100$ кПа; повернення води 10 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 6$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{СПЗ}} = 80$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 900$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 200$ кПа; повернення води 30 %; опір фільтра 400 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{\text{пд}})$, $L_{\text{пд}} = 90 \dots 170$ м ($h = 20$); $C = f(Q_{\text{сп1}})$, $Q_{\text{сп1}} = 0,4 \dots 1,4$ МВт ($h = 0,2$); $C = f(\Delta P_{\text{сп3}})$, $\Delta P_{\text{сп3}} = 160 \dots 240$ кПа ($h = 20$).

Варіант 6

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 3$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 200$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 200$ кПа; повернення води 90 %; опір фільтра 400 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 102$ кг/с; $\Delta t = 3$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 600$ кПа; повернення води 40 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 4$ ата; опір фільтра 300 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 150$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 100$ кПа; повернення води 10 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{ох}})$, $\Delta H_{\text{ох}} = 4,8 \dots 6$ м ($h = 0,2$); $C = f(\Delta P_{\text{сп1}})$, $\Delta P_{\text{сп1}} = 0,1 \dots 0,3$ МПа ($h = 0,05$); $C = f(P_{\text{сп2}})$, $P_{\text{сп2}} = 2,5 \dots 5,5$ ата ($h = 0,5$).

Варіант 7

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 0,6$ МВт; $\Delta t = 3$ °С; $L_{1 пр} = 300$ м; $L_{1 зв} = 400$ м; $\Delta P_{сп1} = 60$ кПа; повернення води 90 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,2$ МВт; $L_{2 пр} = 400$ м; $L_{2 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп2} = 200$ кПа; повернення води 30 %; тиск споживач $P_{сп2} = 9$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{СПЗ} = 80$ кг/с; $\Delta t = 8$ °С; $L_{3 пр} = 600$ м; $L_{3 зв} = 1000$ м; $\Delta P_{сп3} = 400$ кПа; повернення води 80 %; опір фільтра 500 кПа.

Дослідити: $C = f(w)$, $w = 0,7 \dots 1,1$ м ($h = 0,1$); $C = f(\Delta t_1)$, $\Delta t_1 = 4 \dots 6$ °С ($h = 0,5$); $C = f(G_{СПЗ})$, $G_{сп3} = 75 \dots 95$ кг/с ($h = 5$).

Варіант 8

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 0,5$ МВт; $\Delta t = 6$ °С; $L_{1 пр} = 200$ м; $L_{1 зв} = 400$ м; $\Delta P_{сп1} = 200$ кПа; повернення води 90 %; опір фільтра 400 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 115$ кг/с; $\Delta t = 3$ °С; $L_{2 пр} = 300$ м; $L_{2 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп2} = 200$ кПа; повернення води 70 %; тиск споживача $P_{сп2} = 6$ ата; опір фільтра 300 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 110$ кг/с; $L_{3 пр} = 400$ м; $L_{3 зв} = 800$ м; $\Delta P_{сп3} = 100$ кПа; повернення води 40 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{пд})$, $\Delta H_{пд} = 7 \dots 11$ м ($h = 1$); $C = f(G_{сп2})$, $G_{сп2} = 90 \dots 130$ кг/с ($h = 10$); $C = f(\Delta P_{сп3})$, $\Delta P_{сп3} = 90 \dots 170$ кПа ($h = 20$).

Варіант 9

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 1,2$ МВт; $\Delta t = 7$ °С; $L_{1 пр} = L_{1 зв} = 300$ м; $\Delta P_{сп1} = 50$ кПа; повернення води 95 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,25$ МВт; $L_{2 пр} = 500$ м; $L_{2 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп2} = 130$ кПа; повернення води 25 %; тиск споживача $P_{сп2} = 5$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 60$ кг/с; $L_{3 пр} = 700$ м; $L_{3 зв} = 800$ м; $\Delta P_{сп3} = 150$ кПа; повернення води 35 %; опір фільтра 350 кПа.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{ох})$, $\Delta H_{ох} = 3,5 \dots 6$ м ($h = 0,5$); $C = f(\Delta P_{сп1})$, $\Delta P_{сп1} = 30 \dots 55$ кПа ($h = 5$); $C = f(P_{сп2})$, $P_{сп2} = 2,5 \dots 5,5$ ата ($h = 0,5$).

Варіант 10

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 1,8$ МВт; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{1 пр} = 400$ м; $L_{1 зв} = 450$ м; $\Delta P_{сп1} = 40$ кПа; повернення води 95 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,4$ МВт; $L_{2 пр} = 450$ м; $L_{2 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп2} = 250$ кПа; повернення води 40 %; тиск споживача $P_{сп2} = 7$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{сп3} = 32$ кг/с; $\Delta t_3 = 7$ °С; $L_{3 пр} = 900$ м; $L_{3 зв} = 1,1$ км; $\Delta P_{сп3} = 380$ кПа; повернення води 85 %; опір фільтра 240 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{пд})$, $L_{пд} = 70 \dots 150$ м ($h = 20$); $C = f(Q_{сп1})$, $Q_{сп1} = 1,4 \dots 2,2$ МВт ($h = 0,2$); $C = f(\Delta t_3)$, $\Delta t_3 = 6,0 \dots 8,5$ °С ($h = 0,5$).

Варіант 11

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 1,2$ МВт; $\Delta t = 3$ °С; $L_{1 пр} = 350$ м; $L_{1 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп1} = 250$ кПа; повернення води 88 %; опір фільтра 330 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 26$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 пр} = 500$ м; $L_{2 зв} = 750$ м; $\Delta P_{сп2} = 450$ кПа; повернення води 48 %; тиск споживача $P_{сп2} = 3,5$ ата; опір фільтра 350 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 80$ кг/с; $L_{3 пр} = 450$ м; $L_{3 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп3} = 180$ кПа; повернення води 15 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{пд})$, $\Delta H_{пд} = 6 \dots 10$ м ($h = 1$); $C = f(G_{сп2})$, $G_{сп2} = 20 \dots 40$ кг/с ($h = 5$); $C = f(\Delta P_{сп3})$, $\Delta P_{сп3} = 140 \dots 220$ кПа ($h = 20$).

Варіант 12

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 0,4$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 пр} = L_{1 зв} = 450$ м; $\Delta P_{сп1} = 180$ кПа; повернення води 85 %; опір фільтра 320 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 5$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 пр} = 700$ м; $L_{2 зв} = 900$ м; $\Delta P_{сп2} = 240$ кПа; повернення води 75 %; тиск споживача $P_{сп2} = 4,5$ ата; опір фільтра 270 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 20$ кг/с; $L_{3 пр} = 500$ м; $L_{3 зв} = 750$ м; $\Delta P_{сп3} = 120$ кПа; повернення води 45 %.

Дослідити: $C = f(w)$, $w = 0,8 \dots 1,2$ м ($h = 0,1$); $C = f(\Delta t_1)$, $\Delta t_1 = 3 \dots 5$ °С ($h = 0,5$); $C = f(G_{сп3})$, $G_{сп3} = 15 \dots 35$ кг/с ($h = 5$).

Варіант 13

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 1,3$ МВт; $\Delta t = 5$ °С; $L_{1 пр} = 300$ м; $L_{1 зв} = 350$ м; $\Delta P_{сп1} = 70$ кПа; повернення води 100 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,4$ МВт; $L_{2 пр} = 500$ м; $L_{2 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп2} = 190$ кПа; повернення води 25 %; тиск споживача $P_{сп2} = 8$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 50$ кг/с; $L_{3 пр} = 400$ м; $L_{3 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп3} = 220$ кПа; повернення води 35 %; опір фільтра 240 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{пд})$, $L_{пд} = 120 \dots 200$ м ($h = 20$); $C = f(Q_{сп1})$, $Q_{сп1} = 1,0 \dots 1,8$ МВт ($h = 0,2$); $C = f(\Delta P_{сп3})$, $\Delta P_{сп3} = 200 \dots 280$ кПа ($h = 20$).

Варіант 14

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 2,5$ МВт; $\Delta t = 5$ °С; $L_{1 пр} = 250$ м; $L_{1 зв} = 400$ м; $\Delta P_{сп1} = 300$ кПа; повернення води 92 %; опір фільтра 270 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 98$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 пр} = 400$ м; $L_{2 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп2} = 450$ кПа; повернення води 28 %; тиск споживача $P_{сп2} = 3$ ата; опір фільтра 320 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 100$ кг/с; $L_{3 пр} = 500$ м; $L_{3 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп3} = 140$ кПа; повернення води 15 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{ох})$, $\Delta H_{ох} = 5,8 \dots 7$ м ($h = 0,2$); $C = f(\Delta P_{сп2})$, $\Delta P_{сп2} = 0,3 \dots 0,5$ МПа ($h = 0,05$); $C = f(P_{сп2})$, $P_{сп2} = 1,5 \dots 3,5$ ата ($h = 0,5$).

Варіант 15

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 2,5$ МВт; $\Delta t = 5$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = L_{1 \text{ зв}} = 500$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 190$ кПа; повернення води 98 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,2$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 700$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 200$ кПа; повернення води 15 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 5$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 28$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 800$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 950$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 280$ кПа; повернення води 30%; опір фільтра 400 кПа.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{ок}})$, $\Delta H_{\text{ок}} = 3,0 \dots 5,5$ м ($h = 0,5$); $C = f(\Delta P_{\text{сп1}})$, $\Delta P_{\text{сп1}} = 150 \dots 350$ кПа ($h = 50$); $C = f(P_{\text{сп2}})$, $P_{\text{сп2}} = 3,5 \dots 6,5$ ата ($h = 0,5$).

Варіант 16

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 0,7$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 70$ кПа; повернення води 92 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,7$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 500$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 120$ кПа; повернення води 20%; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 8$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп3}} = 85$ кг/с; $\Delta t_3 = 6$ °С; $L_{3 \text{ пр}} = 700$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 1,1$ км; $\Delta P_{\text{сп3}} = 340$ кПа; повернення води 84 %; опір фільтра 350 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{\text{пд}})$, $L_{\text{пд}} = 100 \dots 300$ м ($h = 50$); $C = f(Q_{\text{сп1}})$, $Q_{\text{сп1}} = 0,6 \dots 2,6$ МВт ($h = 0,5$); $C = f(\Delta t_3)$, $\Delta t_3 = 5,0 \dots 7,5$ °С ($h = 0,5$).

Варіант 17

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 2,2$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 700$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 700$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 120$ кПа; повернення води 96 %; опір фільтра 290 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 12$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 200$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 400$ кПа; повернення води 70 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 4,5$ ата; опір фільтра 360 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 60$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 500$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 650$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 120$ кПа; повернення води 15 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{пд}})$, $\Delta H_{\text{пд}} = 8 \dots 12$ м ($h = 1$); $C = f(G_{\text{сп2}})$, $G_{\text{сп2}} = 10 \dots 50$ кг/с ($h = 10$); $C = f(\Delta P_{\text{сп3}})$, $\Delta P_{\text{сп3}} = 100 \dots 300$ кПа ($h = 50$).

Варіант 18

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1,4$ МВт; $\Delta t_1 = 5$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 450$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 210$ кПа; повернення води 93 %; опір фільтра 180 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 2,9$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 400$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 550$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 220$ кПа; повернення води 80 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 5$ ата; опір фільтра 280 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 25$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 500$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 750$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 150$ кПа; повернення води 35 %.

Дослідити: $C = f(w)$, $w = 0,75 \dots 1,75$ м ($h = 0,25$); $C = f(\Delta t_1)$, $\Delta t_1 = 3 \dots 7$ °С ($h = 1$); $C = f(G_{\text{сп3}})$, $G_{\text{сп3}} = 20 \dots 60$ кг/с ($h = 10$).

Варіант 19

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 1,8$ МВт; $\Delta t = 6$ °С; $L_{1 пр} = 300$ м; $L_{1 зв} = 350$ м; $\Delta P_{сп1} = 140$ кПа; повернення води 97 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,35$ МВт; $L_{2 пр} = 500$ м; $L_{2 зв} = 550$ м; $\Delta P_{сп2} = 190$ кПа; повернення води 20 %; тиск споживача $P_{сп2} = 5,5$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 50$ кг/с; $L_{3 пр} = 700$ м; $L_{3 зв} = 800$ м; $\Delta P_{сп3} = 240$ кПа; повернення води 25 %; опір фільтра 320 кПа.

Дослідити: $C = f(L_{пд})$, $L_{пд} = 50 \dots 250$ м ($h = 50$); $C = f(Q_{сп2})$, $Q_{сп2} = 0,2 \dots 1,0$ МВт ($h = 0,2$); $C = f(L_{3 зв})$, $L_{3 зв} = 500 \dots 1300$ м ($h = 200$).

Варіант 20

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 3,2$ МВт; $\Delta t = 5$ °С; $L_{1 пр} = 400$ м; $L_{1 зв} = 450$ м; $\Delta P_{сп1} = 240$ кПа; повернення води 91 %; опір фільтра 230 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 94$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 пр} = 400$ м; $L_{2 зв} = 550$ м; $\Delta P_{сп2} = 400$ кПа; повернення води (ПВ) 30 %; тиск споживача $P_{сп2} = 3,5$ ата; опір фільтра 320 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 110$ кг/с; $L_{3 пр} = 450$ м; $L_{3 зв} = 600$ м; $\Delta P_{сп3} = 130$ кПа; повернення води 15 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{ох})$, $\Delta H_{ох} = 4,5 \dots 6,5$ м ($h = 0,5$); $C = f(\Delta P_{сп1})$, $\Delta P_{сп1} = 0,2 \dots 0,5$ МПа ($h = 0,075$); $C = f(ПВ)$, $ПВ = 20 \dots 45$ % ($h = 5$).

Варіант 21

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 0,75$ МВт; $\Delta t = 2,5$ °С; $L_{1 пр} = 600$ м; $L_{1 зв} = 700$ м; $\Delta P_{сп1} = 100$ кПа; повернення води (ПВ) 95 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{сп2} = 0,45$ МВт; $L_{2 пр} = 500$ м; $L_{2 зв} = 650$ м; $\Delta P_{сп2} = 240$ кПа; повернення води 30 %; тиск споживача $P_{сп2} = 9$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{сп3} = 90$ кг/с; $\Delta t = 7$ °С; $L_{3 пр} = 900$ м; $L_{3 зв} = 1100$ м; $\Delta P_{сп3} = 350$ кПа; повернення води 82 %; опір фільтра 230 кПа.

Дослідити: $C = f(ПВ)$, $ПВ = 88 \dots 96$ % ($h = 2$); $C = f(Q_{сп2})$, $Q_{сп2} = 0,35 \dots 0,75$ МВт ($h = 0,1$); $C = f(G_{сп3})$, $G_{сп3} = 80 \dots 120$ кг/с ($h = 10$).

Варіант 22

1 споживач – охолодження; $Q_{сп1} = 0,25$ МВт; $\Delta t = 5$ °С; $L_{1 пр} = 250$ м; $L_{1 зв} = 300$ м; $\Delta P_{сп1} = 210$ кПа; повернення води 94 %; опір фільтра (ОФ) 270 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{сп2} = 105$ кг/с; $\Delta t = 3,5$ °С; $L_{2 пр} = 400$ м; $L_{2 зв} = 500$ м; $\Delta P_{сп2} = 170$ кПа; повернення води 65 %; тиск споживача $P_{сп2} = 4$ ата; опір фільтра 320 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{сп3} = 60$ кг/с; $L_{3 пр} = 600$ м; $L_{3 зв} = 750$ м; $\Delta P_{сп3} = 130$ кПа; повернення води 45 %.

Дослідити: $C = f(ОФ)$, $ОФ = 200 \dots 400$ кПа ($h = 50$); $C = f(G_{сп2})$, $G_{сп2} = 60 \dots 140$ кг/с ($h = 20$); $C = f(\Delta P_{сп3})$, $\Delta P_{сп3} = 50 \dots 250$ кПа ($h = 50$).

Варіант 23

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1,5$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = L_{1 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 160$ кПа; повернення води 93 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,52$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 700$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 230$ кПа; повернення води 32 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 3$ ата;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 75$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 300$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 400$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 250$ кПа; повернення води 25 %; опір фільтра (ОФ) 330 кПа.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{ох}})$, $\Delta H_{\text{ох}} = 3,5 \dots 6$ м ($h = 0,5$); $C = f(\Delta P_{\text{сп1}})$, $\Delta P_{\text{сп1}} = 30 \dots 55$ кПа ($h = 5$); $C = f(\text{ОФ})$, $\text{ОФ} = 200 \dots 400$ кПа ($h = 50$).

Варіант 24

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1,9$ МВт; $\Delta t = 3$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 500$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 650$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 110$ кПа; повернення води 94 %;

2 споживач – випарне охолодження; $Q_{\text{сп2}} = 0,5$ МВт; $L_{2 \text{ пр}} = 450$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 600$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 220$ кПа; повернення води (ПВ) 30 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 6$ ата;

3 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп3}} = 32$ кг/с; $\Delta t_3 = 5$ °С; $L_{3 \text{ пр}} = 900$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 1,1$ км; $\Delta P_{\text{сп3}} = 380$ кПа; повернення води 85 %; опір фільтра 240 кПа.

Дослідити: $C = f(\text{ПВ})$, $\text{ПВ} = 15 \dots 35$ % ($h = 5$); $C = f(Q_{\text{сп1}})$, $Q_{\text{сп1}} = 1,0 \dots 3,0$ МВт ($h = 0,5$); $C = f(\Delta t_3)$, $\Delta t_3 = 4,0 \dots 6,5$ °С ($h = 0,5$).

Варіант 25

1 споживач – охолодження; $Q_{\text{сп1}} = 1,3$ МВт; $\Delta t = 4$ °С; $L_{1 \text{ пр}} = 450$ м; $L_{1 \text{ зв}} = 500$ м; $\Delta P_{\text{сп1}} = 180$ кПа; повернення води 86 %; опір фільтра 300 кПа;

2 споживач – газоочищення; $G_{\text{сп2}} = 65$ кг/с; $\Delta t = 4$ °С; $L_{2 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{2 \text{ зв}} = 750$ м; $\Delta P_{\text{сп2}} = 350$ кПа; повернення води 43 %; тиск споживача $P_{\text{сп2}} = 4,5$ ата; опір фільтра 260 кПа;

3 споживач – миття продукції; $G_{\text{сп3}} = 75$ кг/с; $L_{3 \text{ пр}} = 600$ м; $L_{3 \text{ зв}} = 700$ м; $\Delta P_{\text{сп3}} = 280$ кПа; повернення води (ПВ) 20 %.

Дослідити: $C = f(\Delta H_{\text{пд}})$, $\Delta H_{\text{пд}} = 7 \dots 11$ м ($h = 1$); $C = f(G_{\text{сп2}})$, $G_{\text{сп2}} = 40 \dots 80$ кг/с ($h = 10$); $C = f(\text{ПВ})$, $\text{ПВ} = 15 \dots 55$ % ($h = 10$).

Контрольні запитання

1. Наведіть класифікацію технічних вод за призначенням.
2. Поясніть принципи створення безстічних систем водопостачання.
3. Поясніть напрямки використання технічної води на ТЕЦ та ТЕС.
4. Наведіть класифікацію пристроїв водяного охолодження оборотної води.
5. Поясніть напрямки використання технічної води на промислових підприємствах.
6. Визначення та функції систем виробничого водопостачання.
7. Поясніть особливості вибору системи охолодження води для оборотних систем водопостачання.

Лабораторна робота № 6

РОЗРАХУНОК СИСТЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Мета роботи – провести конструктивний або перевірний розрахунок системи газопостачання промислового підприємства.

Порядок виконання та звітування

Завдання реалізується на ПЕОМ за допомогою оригінальної програми. Загальний вигляд робочого вікна програми наведено на рис 6.1. Під час домашньої підготовки до лабораторної роботи необхідно вивчити питання побудови та розрахунку гідравлічної схеми системи газопостачання і відповіді на контрольні запитання.

Узагальнена схема розташування споживачів газу наведена на рис. 6.2. При складанні конкретної схеми в залежності від початкових даних студент відкидає зайві елементи обладнання та трубопроводи.

Для проведення лабораторної роботи за зазначеним викладачем варіантом виписіть початкові дані.

Початковими даними до розрахунку є : тип розрахунку; матеріал трубопроводів; кількість споживачів газу; вид кожного споживача (котельня, газова піч, цех; інший споживач); характеристики кожного споживача в залежності від його виду (витрата газу, теплова потужність) ; тиск газу в об'язувальному трубопроводі споживача; довжина ділянок до кожного споживача та між вузловими точками; допустимі втрати тиску в системі.

Ввести початкові дані відповідно до виданого варіанта у розрахункову програму, загальний вигляд робочого вікна програми наведений на рис. 6.1. Якщо за початковими даними виконується перевірний розрахунок системи газопостачання, то у випадку неправильно заданих у умові діаметрів програма висвічує прохання змінити діаметри трубопроводів, що й необхідно виконати. В обох типах розрахунку газопроводів на розрахунковій схемі у звіті з роботи необхідно вказати діаметри трубопроводів, які задовольняють допустимі втрати тиску у системі. Результати розрахунків з підбором обладнання занести у звіт.

За результатами розрахунків проводять аналіз отриманих результатів і заносять його у звіт.

Розрахунок системи газопостачання об'єкту

Кількість споживачів:
 1 споживач
 2 споживачі
 3 споживачі
 4 споживачі
 5 споживачів

Тип розрахунку:
 перевірний
 конструктивний

5
 Чисельність потребителів

ВІД ГРС
 ГРП
 P = 2,59 кПа
 d = 600 мм
 МО 5
 L = 100 м

1
 МО 5
 L = 100 м
 d = 600 мм
 P = 2,51 кПа
 МО 5
 L = 100 м

2
 МО 5
 L = 100 м
 d = 80 мм
 P = 2,43 кПа
 МО 5
 L = 100 м

3
 МО 5
 L = 100 м
 d = 250 мм
 P = 2,27 кПа
 МО 5
 L = 100 м

4
 МО 5
 L = 100 м
 d = 400 мм
 P = 2,18 кПа
 МО 5
 L = 100 м

5
 МО 5
 L = 100 м
 d = 250 мм
 P = 2,18 кПа
 МО 5
 L = 100 м

Теплота згорання газу 33500 кДж/м³
 Матеріал газопроводу сталь

Допустимі втрати тиску 1,8 кПа

Споживач №1	Споживач №2	Споживач №3	Споживач №4	Споживач №5
низького тиску	низького тиску	низького тиску	низького тиску	низького тиску
Котельня	Газова піч	Цех	Інші споживачі	Інші споживачі
Теплова потужність 1 МВт	Теплова потужність 0,5 МВт	Витрата газу 500 м ³ /год	Витрата газу 1000 м ³ /год	Витрата газу 500 м ³ /год
Тиск в об'єзочн. газопроводі 2 кПа	Тиск в об'єзочн. газопроводі 2 кПа	Тиск в об'єзочн. газопроводі 2 кПа	Тиск в об'єзочн. газопроводі 2 кПа	Тиск в об'єзочн. газопроводі 2 кПа

Розрахунок схеми і підбір обладнання

Регулювальний клапан на ГРП - РДБК1-50Н/35, ду50
 Фільтр на ГРП - ФГЗ,2-50-12, ду50
 Запобіжно-запірний клапан на ГРП - КПЗ-50 Н, ду50
 Запобіжно-скидний клапан на ГРП - ПСК-50Н/5, ду50

Степанов Д.В., Степанова Н.Д., ВНТУ

Рисунок 6.1 – Загальний вигляд робочого вікна програми

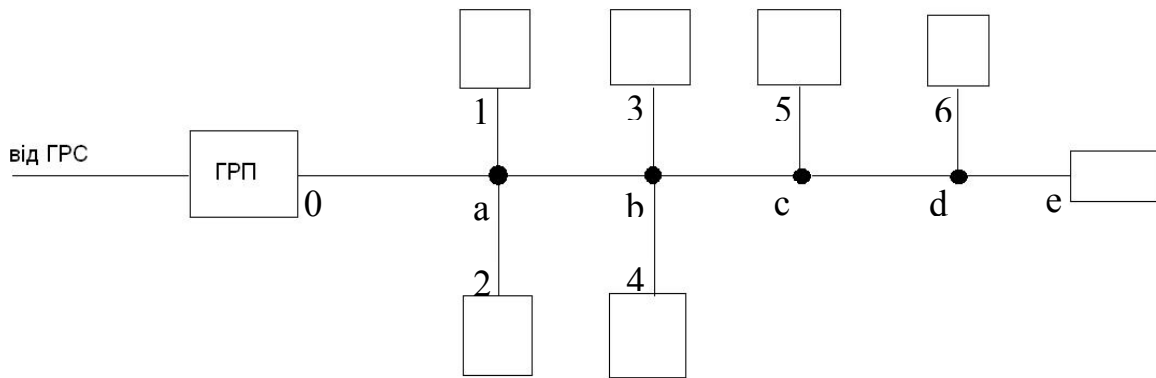

Рисунок 6.2 – Узагальнена схема системи газопостачання об'єкта:
 а, b, с, d – вузлові точки, 1, 2, 3, 4, 5, 6 – споживачі газу

Початкові дані для виконання лабораторної роботи

Варіант 1

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 40$ м; $L_{a-b} = 60$ м; $L_{b-c} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = 5$; $(MO)_{a-b} = 5$; $(MO)_{b-c} = 5$;

1 споживач – котельня; $Q_{\text{сп1}} = 0,5$ МВт; $P_{\text{ор}} = 3$ кПа; $L_{a-1} = 70$ м; $(MO)_{a-1} = 12$;

2 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп2}} = 0,7$ МВт; $L_{b-2} = 120$ м; $P_{\text{ор}} = 3$ кПа; $(MO)_{b-2} = 7$;

3 споживач – цех; $V_p = 500$ м³/год; $P_{\text{ор}} = 3$ кПа; $L_{c-3} = 50$ м; $(MO)_{c-3} = 5$.

Варіант 2

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 50$ м; $L_{a-b} = 120$ м; $(MO)_{0-a} = 9$; $(MO)_{a-b} = 8$.

Діаметри ділянок: $d_{0-a} = d_{a-b} = 80$ мм; $d_{a-1} = d_{a-2} = 25$ мм; $d_{b-3} = 65$ мм.

1 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп1}} = 0,2$ МВт; $P_{\text{ор}} = 2,3$ кПа; $L_{a-1} = 15$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп2}} = 0,3$ МВт; $L_{a-2} = 10$ м; $P_{\text{ор}} = 2,3$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – котельня; $Q_{\text{сп3}} = 0,7$ МВт; $P_{\text{ор}} = 2,3$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 5$.

Варіант 3

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 100$ м; $L_{a-b} = 100$ м; $L_{b-c} = 50$ м; $(MO)_{0-a} = 5$; $(MO)_{a-b} = 5$; $(MO)_{b-c} = 7$;

1 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп1}} = 0,8$ МВт; $P_{\text{ор}} = 2$ кПа; $L_{a-1} = 30$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 0,4$ МВт; $L_{b-2} = 70$ м; $P_{\text{ор}} = 2$ кПа; $(MO)_{b-2} = 10$;

3 споживач – інший споживач; $V_p = 800$ м³/год; $P_{\text{ор}} = 2$ кПа; $L_{c-3} = 90$ м; $(MO)_{c-3} = 12$.

Варіант 4

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 20$ м; $L_{a-b} = L_{b-c} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = 10$; $(MO)_{a-b} = 8$; $(MO)_{b-c} = 5$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 50$ мм; $d_{0-a} = d_{a-b} = 175$ мм; $d_{b-2} = d_{b-c} = d_{c-3} = 100$ мм;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 100$ м³/год; $P_{ог} = 2,6$ кПа; $L_{a-1} = 20$ м; $(MO)_{a-1} = 7$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 500$ м³/год; $L_{b-2} = 10$ м; $P_{ог} = 2,6$ кПа; $(MO)_{b-2} = 9$;

3 споживач – інший споживач; $P_{ог} = 2,6$ кПа; $V_{p3} = 250$ м³/год; $L_{c-3} = 40$ м; $(MO)_{c-3} = 5$.

Варіант 5

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 9$ кПа; $L_{0-a} = 100$ м; $L_{a-b} = 100$ м; $(MO)_{0-a} = 5$; $(MO)_{a-b} = 7$;

1 споживач – цех; $V_p = 1500$ м³/год; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 50$ м; $(MO)_{a-1} = 10$;

2 споживач – газова піч; $Q_{сп2} = 2$ МВт; $L_{a-2} = 100$ м; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{a-2} = 4$;

3 споживач – котельня; $Q_{сп3} = 1,5$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 80$ м; $(MO)_{b-3} = 6$.

Варіант 6

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 8$ кПа; $L_{0-a} = 30$ м; $L_{a-b} = 40$ м; $(MO)_{0-a} = 8$; $(MO)_{a-b} = 7$;

Діаметри ділянок: $d_{0-a} = 200$ мм; $d_{a-b} = d_{a-1} = 200$ мм; $d_{b-2} = d_{b-3} = 80$ мм;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 1300$ м³/год; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{a-1} = 7$; $L_{a-1} = 25$ м;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 900$ м³/год; $L_{b-2} = 25$ м; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – газова піч; $Q_{сп3} = 1,25$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 25$ м; $(MO)_{b-3} = 7$.

Варіант 7

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 80$ м; $L_{a-b} = 80$ м; $(MO)_{0-a} = 7$; $(MO)_{a-b} = 5$;

1 споживач – інший споживач; $V_p = 400$ м³/год; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $L_{a-1} = 80$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – цех; $V_p = 1200$ м³/год; $L_{b-2} = 80$ м; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $(MO)_{b-2} = 6$;

3 споживач – цех; $V_p = 1000$ м³/год; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $L_{b-3} = 80$ м; $(MO)_{b-3} = 9$.

Варіант 8

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 10,5$ кПа; $L_{0-a} = 70$ м; $L_{a-b} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = 11$; $(MO)_{a-b} = 8$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 50$ мм; $d_{0-a} = d_{a-2} = 250$ мм; $d_{a-b} = d_{b-3} = 40$ мм;

1 споживач – котельня; $Q_{сп1} = 1,15$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 20$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 1700$ м³/год; $L_{a-2} = 30$ м; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 8$;

3 споживач – газова піч; $Q_{сп3} = 0,95$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 40$ м; $(MO)_{b-3} = 8$.

Варіант 9

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = (MO)_{a-b} = 7$;

1 споживач – інший споживач; $V_{p1} = 500$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $L_{a-1} = 120$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 0,2$ МВт; $L_{a-2} = 80$ м; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $(MO)_{a-2} = 8$;

3 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп3}} = 0,4$ МВт; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 7$.

Варіант 10

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 50$ м; $L_{b-c} = 100$ м; $(MO)_{0-a} = (MO)_{b-c} = 5$; $(MO)_{a-b} = 7$;

Діаметри ділянок: $d_{0-a} = 200$ мм; $d_{a-b} = d_{b-c} = 150$ мм; $d_{a-1} = 32$ мм; $d_{b-2} = 50$ мм; $d_{c-3} = 125$ мм;

1 споживач – котельня; $Q_{\text{сп1}} = 0,5$ МВт; $P_{\text{ог}} = 3$ кПа; $L_{a-1} = 20$ м; $(MO)_{a-1} = 12$;

2 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп2}} = 0,7$ МВт; $L_{b-2} = 80$ м; $P_{\text{ог}} = 3$ кПа; $(MO)_{b-2} = 7$;

3 споживач – цех; $V_p = 500$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 3$ кПа; $L_{c-3} = 30$ м; $(MO)_{c-3} = 5$.

Варіант 11

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 11$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = L_{b-c} = 50$ м; $(MO)_{0-a} = 8$; $(MO)_{a-b} = 7$; $(MO)_{b-c} = 6$;

1 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп1}} = 1,8$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 30$ м; $(MO)_{a-1} = 10$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 1,4$ МВт; $L_{b-2} = 70$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 12$;

3 споживач – інший споживач; $V_{p3} = 2000$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{c-3} = 90$ м; $(MO)_{c-3} = 6$.

Варіант 12

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 100$ м; $L_{b-c} = 50$ м; $(MO)_{0-a} = (MO)_{b-c} = 7$; $(MO)_{a-b} = 5$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 40$ мм; $d_{0-a} = d_{a-b} = 200$ мм; $d_{b-2} = 50$ мм; $d_{b-c} = d_{c-3} = 150$ мм;

1 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп1}} = 0,8$ МВт; $P_{\text{ог}} = 2$ кПа; $L_{a-1} = 30$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 0,4$ МВт; $P_{\text{ог}} = 2$ кПа; $L_{b-2} = 70$ м; $(MO)_{b-2} = 10$;

3 споживач – інший споживач; $V_p = 800$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2$ кПа; $L_{c-3} = 90$ м; $(MO)_{c-3} = 12$.

Варіант 13

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 80$ м; $(MO)_{0-a} = 9$; $(MO)_{a-b} = 8$;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 300$ м³/год; $P_{ог} = 2,8$ кПа; $L_{a-1} = 40$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – газова піч; $Q_{сп2} = 0,5$ МВт; $L_{b-2} = 20$ м; $P_{ог} = 2,8$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – котельня; $Q_{сп3} = 0,3$ МВт; $P_{ог} = 2,8$ кПа; $L_{b-3} = 60$ м; $(MO)_{b-3} = 9$.

Варіант 14

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 10$ кПа; $L_{0-a} = 100$ м; $L_{a-b} = 100$ м; $(MO)_{0-a} = 5$; $(MO)_{a-b} = 7$;

Діаметри ділянок: $d_{a-2} = 50$ мм; $d_{0-a} = d_{a-1} = 125$ мм; $d_{a-b} = d_{b-3} = 65$ мм;

1 споживач – цех; $V_p = 1500$ м³/год; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 50$ м; $(MO)_{a-1} = 10$;

2 споживач – газова піч; $Q_{сп2} = 2$ МВт; $L_{a-2} = 100$ м; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{a-2} = 4$;

3 споживач – котельня; $Q_{сп3} = 1,5$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 80$ м; $(MO)_{b-3} = 6$.

Варіант 15

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 12$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 90$ м; $(MO)_{0-a} = 10$; $(MO)_{a-b} = 6$;

1 споживач – котельня $Q_{сп1} = 1,3$ МВт; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 50$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 2500$ м³/год; $L_{b-2} = 40$ м; $P_{ог} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 7$;

3 споживач – цех; $V_{p3} = 1500$ м³/год; $P_{ог} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 8$.

Варіант 16

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 80$ м; $(MO)_{0-a} = 7$; $(MO)_{a-b} = 5$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 80$ мм; $d_{0-a} = 300$ мм; $d_{a-2} = 150$ мм; $d_{a-b} = d_{b-3} = 175$ мм;

1 споживач – інший споживач; $V_p = 400$ м³/год; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $L_{a-1} = 80$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – цех; $V_p = 1200$ м³/год; $L_{b-2} = 80$ м; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $(MO)_{b-2} = 6$;

3 споживач – цех; $V_p = 1000$ м³/год; $P_{ог} = 2,5$ кПа; $L_{b-3} = 80$ м; $(MO)_{b-3} = 9$.

Варіант 17

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 50$ м; $L_{a-b} = 120$ м; $(MO)_{0-a} = 9$; $(MO)_{a-b} = 8$;

1 споживач – газова піч; $Q_{сп1} = 0,2$ МВт; $P_{ог} = 2,7$ кПа; $L_{a-1} = 15$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – газова піч; $Q_{сп2} = 0,3$ МВт; $L_{a-2} = 10$ м; $P_{ог} = 2,7$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – котельня; $Q_{сп3} = 0,7$ МВт; $P_{ог} = 2,7$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 5$.

Варіант 18

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = (MO)_{a-b} = 7$;

Діаметри ділянок: $d_{0-a} = 100$ мм; $d_{a-b} = 50$ мм; $d_{a-1} = 100$ мм; $d_{a-2} = 32$ мм; $d_{b-3} = 40$ мм;

1 споживач – інший споживач; $V_p = 500$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $L_{a-1} = 120$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 0,2$ МВт; $L_{a-2} = 80$ м; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $(MO)_{a-2} = 8$;

3 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп3}} = 0,4$ МВт; $P_{\text{ог}} = 2,7$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 7$.

Варіант 19

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = 20$ м; $L_{a-b} = L_{b-c} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = 10$; $(MO)_{a-b} = 8$; $(MO)_{b-c} = 5$;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 100$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2,6$ кПа; $L_{a-1} = 20$ м; $(MO)_{a-1} = 7$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 500$ м³/год; $L_{b-2} = 10$ м; $P_{\text{ог}} = 2,6$ кПа; $(MO)_{b-2} = 9$;

3 споживач – інший споживач; $V_{p3} = 250$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2,6$ кПа; $L_{c-3} = 40$ м; $(MO)_{c-3} = 5$.

Варіант 20

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 11$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = L_{b-c} = 50$ м; $(MO)_{0-a} = 8$; $(MO)_{a-b} = 7$; $(MO)_{b-c} = 6$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 25$ мм; $d_{0-a} = d_{a-b} = d_{b-c} = d_{c-3} = 150$ мм; $d_{b-2} = 40$ мм;

1 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп1}} = 1,8$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 60$ м; $(MO)_{a-1} = 10$;

2 споживач – котельня; $Q_{\text{сп2}} = 1,4$ МВт; $L_{b-2} = 80$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 12$;

3 споживач – інший споживач; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $V_{p3} = 2000$ м³/год; $L_{c-3} = 70$ м; $(MO)_{c-3} = 6$.

Варіант 21

Тип розрахунку – конструктивний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 8$ кПа; $L_{0-a} = 30$ м; $L_{a-b} = 40$ м; $(MO)_{0-a} = 8$; $(MO)_{a-b} = 7$;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 1300$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{a-1} = 7$; $L_{a-1} = 25$ м;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 900$ м³/год; $L_{b-2} = 25$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп3}} = 1,25$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 25$ м; $(MO)_{b-3} = 7$.

Варіант 22

Тип розрахунку – перевірний; М – сталь; $\Delta P_{\text{доп}} = 1,8$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 80$ м; $(MO)_{0-a} = 9$; $(MO)_{a-b} = 8$;

Діаметри ділянок: $d_{0-a} = d_{a-b} = d_{a-1} = 100$ мм; $d_{b-2} = d_{b-3} = 40$ мм;

1 споживач – цех; $V_{p1} = 300$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 2,8$ кПа; $L_{a-1} = 40$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп2}} = 0,5$ МВт; $L_{b-2} = 20$ м; $P_{\text{ог}} = 2,8$ кПа; $(MO)_{a-2} = 7$;

3 споживач – котельня; $Q_{\text{сп3}} = 0,3$ МВт; $P_{\text{ог}} = 2,8$ кПа; $L_{b-3} = 60$ м; $(MO)_{b-3} = 9$.

Варіант 23

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 10,5$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 70$ м; $(MO)_{0-a} = 11$; $(MO)_{a-b} = 8$;

1 споживач – котельня; $Q_{\text{сп1}} = 1,15$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 20$ м; $(MO)_{a-1} = 8$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 1700$ м³/год; $L_{a-2} = 30$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 8$;

3 споживач – газова піч; $Q_{\text{сп3}} = 0,95$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 40$ м; $(MO)_{b-3} = 8$.

Варіант 24

Тип розрахунку – перевірний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 12$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 90$ м; $(MO)_{0-a} = 10$; $(MO)_{a-b} = 6$;

Діаметри ділянок: $d_{a-1} = 50$ мм; $d_{0-a} = d_{a-b} = 200$ мм; $d_{b-2} = d_{b-3} = 125$ мм;

1 споживач – котельня; $Q_{\text{сп1}} = 1,3$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 50$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 2500$ м³/год; $L_{b-2} = 40$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 7$;

3 споживач – цех; $V_{p3} = 1500$ м³/год; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{b-3} = 30$ м; $(MO)_{b-3} = 8$.

Варіант 25

Тип розрахунку – конструктивний; М – поліетилен; $\Delta P_{\text{доп}} = 9,5$ кПа; $L_{0-a} = L_{a-b} = 40$ м; $(MO)_{0-a} = 8$; $(MO)_{a-b} = 6$;

1 споживач – котельня; $Q_{\text{сп1}} = 1,6$ МВт; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $L_{a-1} = 40$ м; $(MO)_{a-1} = 6$;

2 споживач – цех; $V_{p2} = 1100$ м³/год; $L_{b-2} = 40$ м; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $(MO)_{b-2} = 6$;

3 споживач – інший споживач; $P_{\text{ог}} = 30$ кПа; $V_{p3} = 2000$ м³/год; $L_{b-3} = 40$ м; $(MO)_{b-3} = 6$.

Контрольні запитання

1. Поясніть призначення запобіжно-запірного та запобіжно-скидного клапанів у схемі ГРП промислового підприємства.
2. Поясніть призначення і склад обладнання ГРП.
3. Поясніть причини і наслідки витікання природного газу. Наведіть ймовірні місця витікань та методи їх виявлення.
4. В чому полягає випробування газопроводів на герметичність і міцність?
5. Які Вам відомі різновиди розрахунку газопроводів? Які величини є початковими даними та результатами розрахунків газопроводів?
6. Поясніть відмінності в гідравлічних розрахунках газопроводів середнього та низького тисків.
7. Наведіть номінальні значення тиску газу в обв'язувальних газопроводах приладів.
8. Наведіть допустимі втрати тиску в газопроводах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Системы производства и распределения энергоносителей промышленных предприятий / [Лисиенко В. Г., Беляев Н. М., Несенчук А. П. и др., под ред. А. П. Несенчука]. – Минск : Высшая школа, 1989. – 279 с.
2. Сазанов Б. В. Теплоэнергетические системы промышленных предприятий / Б. В. Сазанов, В. И. Ситас. – М. : Энергоатомиздат, 1990. – 304 с.
3. Промышленные тепловые электростанции / Под ред. Е. Я. Соколова. – М. : Энергия, 1979. – 343 с.
4. Чепурний М. М. Енергозбережні технології в теплоенергетиці / М. М. Чепурний, С. Й. Ткаченко. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 115 с.
5. Чепурний М. М. Розрахунки теплових схем когенераційних установок / Чепурний М. М., Ткаченко С. Й., Бужинський В. В. – Вінниця : ВНТУ, 2003. – 103 с.
6. Шур А. И. Газорегуляторные пункты и установки / Шур А. И. – Л. : Недра, 1985. – 288 с.
7. Ионин А. А. Газоснабжение / Ионин А. А. – М. : Стройиздат, 1989. – 439 с.
8. Журба М. Г. Водоснабжение. Проектирование систем и сооружений Т. 3 : [учебное пособие] / Журба М. Г., Соколов Л. И., Говорова Ж. М. – М. : Издательство АСВ, 2004. – 256 с.
9. Рыжкин В. Я. Тепловые электрические станции / Рыжкин В. Я. – М. : Энергоатомиздат, 1987. – 316 с.
10. Чепурний М. Застосування детандер-генераторних агрегатів в котельнях / Марко Чепурний, Станіслав Ткаченко, Євген Корженко. // Енергозбереження Поділля, 2005. – № 4. – С. 38 – 41.
11. Чепурний М. М. Системи виробництва і розподілу енергоносіїв промислових підприємств : навчальний посібник / М. М. Чепурний, Н. Д. Степанова. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 159 с.

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Теплофізичні властивості води на лінії насичення

$t, ^\circ\text{C}$	$P, \text{бар}$	$\rho, \text{кг/м}^3$	C_p кДж/(кг·град)	$\lambda,$ Вт/(м·град)	$a, 10^7$ м ² /с	$\mu, 10^{-6},$ Н·с / м ²	$\nu, 10^{-6},$ м ² / с	$\beta, 10^{-4}$ 1/град	$\sigma, 10^{-4}$ кГ/м	Pr
0	1,01	999,9	4,212	0,551	1,31	1787,8	1,789	-0,63	77,1	13,67
10	1,01	999,7	4,191	0,574	1,37	1305,3	1,306	+0,7	75,6	9,52
20	1,01	998,2	4,183	0,599	1,43	1004,2	1,0006	1,82	74,1	7,02
40	1,01	992,2	4,174	0,634	1,53	653,2	0,659	3,87	71,0	4,31
60	1,01	983,2	4,178	0,659	1,60	468,8	0,478	5,11	67,5	2,98
80	1,01	971,8	4,195	0,674	1,66	355,0	0,365	6,32	63,8	2,21
100	1,01	958,4	4,220	0,683	1,69	383,4	0,295	7,52	60,0	1,75
120	1,99	943,1	4,25	0,686	1,71	237,3	0,252	8,64	55,9	1,47
140	3,62	926,1	4,287	0,685	1,72	201,0	0,217	9,72	51,7	1,26
160	6,18	907,4	4,346	0,683	1,73	173,6	0,191	10,7	47,5	1,10
180	10,03	886,9	4,417	0,674	1,72	153,0	0,173	11,9	43,1	1,00
200	15,55	863,0	4,505	0,663	1,70	136,3	0,158	13,3	38,4	0,93
220	23,20	840,3	4,614	0,646	1,66	124,6	0,148	14,8	33,8	0,89
240	33,48	813,6	4,756	0,628	1,62	114,7	0,141	16,8	29,1	0,87
260	46,59	784,0	4,949	0,605	1,56	105,9	0,135	19,7	24,2	0,87
280	64,20	750,7	5,229	0,574	1,46	98,1	0,131	23,7	19,5	0,90
300	85,92	712,5	5,736	0,540	1,32	91,2	0,128	29,2	14,7	0,97
320	112,90	667,1	6,573	0,506	1,15	85,3	0,128	38,2	10,0	1,11
340	146,08	610,1	8,164	0,457	0,92	77,5	0,127	53,4	5,78	1,39
360	186,81	528,0	13,98	0,396	0,54	66,7	0,126	109,0	2,06	2,35
370	210,54	450,5	40,42	0,337	0,18	56,9	0,126	264,0	0,48	6,79

Навчальне видання

**Методичні вказівки
до виконання лабораторних робіт з дисципліни
«Системи виробництва і розподілу
енергоносіїв промислових підприємств»
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 144 – «Теплоенергетика»**

Укладач Наталія Дмитрівна Степанова

Рукопис оформила Н. Степанова

Редактор Т. Старічек

Оригінал-макет виготовив О. Ткачук

Підписано до друку 17.09.2018 р.
Формат 29,7×42 ¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 2,28.
Наклад 40 (1-й запуск 1-20) пр. Зам. № 2018-159.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: kivc.vntu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.